

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ РАЗГРАД

УТВЪРЖДАВАМ :
ГЮНАЙ ХЮСМЕН
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ

ПРОТОКОЛ
№ 1/18.07.2018 г.

Днес, 18.07.2018 г., в Областна администрация Разград се проведе заседание на Постоянно действащата междуведомствена областна епизоотична комисия.

От страна на постоянния състав на комисията в заседанието взеха участие, както следва:

Зам. председател – г-н Евгени Драганов – Зам. областен управител на Област Разград,

Секретар - Диана Петрова – Гл. експерт в Дирекция „АКРРДС” в Областна администрация Разград и **членовете**:

1. Д-р Илиян Драмалиев - Директор на ”Областна дирекция по безопасност на храните” - Разград;
2. Ком. Емилиян Станев - Директор на Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Разград;
3. Д-р Стойчо Колев – Председател на Областната колегия на БВС;
4. Д-р Димитър Обидински – Председател на Областен консултативен съвет по животновъдство;
5. Д-р Никола Досев – Представител на БВС.

Участие в заседанието взеха и: д-р Върбан Белчев – главен инспектор в ОДБХ - Разград, на мястото на д-р Юлиан Йорданов; г-н Пламен Колев – директор на ТП ДГС – Разград; Синан Таксинов – на мястото на ком. Божидар Божков – нач. отдел ОП в ОДМВР – Разград; зам. кметове на общините Лозница, Самуил и Цар Калоян и представители на общините Разград и Исперих.

Отсъства д-р Ася Генева – Директор на Регионална здравна инспекция – Разград.

Зам. областният управител Евгени Драганов, който ръководи заседанието, приветства присъстващите при откриването на заседанието и обяви **дневния ред**:

1. Запознаване на участниците в заседанието със Заповеди 11-1225/06.07.2018 г. и 11-1226/06.07.2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ - д-р Дамян Илиев, във връзка с влошената епизоотична обстановка по отношение на болестта Африканска чума по свинете (АЧС) в Република Румъния и опасността от навлизане на болестта на територията на Република България.

Докладва: Д-р Илиян Драмалиев - Директор на ОДБХ – Разград.

2. Запознаване със ситуацията и планиране на действия за ограничаване разпространението на болестта АЧС.

Докладва: Д-р Юлиан Йорданов – Началник отдел „ЗЖ“ в ОДБХ – Разград.

3. Други.

Присъстващите на заседанието единодушно приеха дневния ред.

Г-н Драганов каза, че конкретен повод за свикване на комисията и основен акцент в нейния дневен ред е епизоотичната обстановка в Румъния по отношение на болестта Африканска чума по свинете и опасността от навлизане на заболяването на територията на Република България, както и във връзка с излезлите официални изследвания на проби за заболяването чума по дребните преживни животни на територията на община Болярово.

По първа точка от дневния ред д-р Илиан Драмалиев – директор на ОДБХ - Разград запозна участниците в заседанието със Заповеди 11-1225/06.07.2018 г. и 11-1226/06.07.2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ - д-р Дамян Илиев, във връзка с влошената епизоотична обстановка по отношение на болестта Африканска чума по свинете (АЧС) в Република Румъния и опасността от навлизане на болестта на територията на Република България.

Д-р Драмалиев разясни, че АЧС се предизвиква от ДНК – вирус, който не е опасен за здравето на човека, и че няма ваксина или медикаменти за предотвратяване на заразяването с АЧС. Заедно с главен инспектор в отдел „Здравеопазване на животните“ в ОДБХ д-р Върбан Белчев представиха на участниците в заседанието подробности относно разпространението на заболяването. От презентацията, която включваше и кратък филм с основните признаци и последствия от заболяването стана ясно, че АЧС е опустошително вирусно заболяване при домашните и дивите свине, с огромен потенциал да причинява значими икономически и стопански загуби, поради което е под особен надзор от Световната организация по здравеопазване на животните, Европейската Комисия и всички ветеринарни служби по света. Той уточни, че дивите прасета се явяват основния преносител на болестта.

Най-често наблюдаваните симптоми са висока температура, цианози по кожата (червеникаво-сини петна) и подкожни кръвоизливи – най-вече по ушите, опашката, крайниците, гръдната и коремната област, повръщане, диария (понякога кървава) и очни изтечения, аборти, нарушена координация 24-48 часа преди смъртта. Всеки намерен труп на дива свиня следва да бъде считан като съмнение за чума по свинете, за което незабавно трябва да бъде уведомен официален ветеринарен лекар, който да организира пробовзимане и обезвреждане на трупа. От значение за ловците за разпознаване на болестта при първичната обработка на дивеча са измененията във вътрешните органи предизвикани от вируса на АЧС.

Трябва да се има в предвид обаче, че при бързо развитие на болестта, смъртта може да настъпи внезапно, без клинични симптоми и патологоанатомични изменения. Заразяването става посредством пряк контакт с болни свине, и индиректно чрез замърсени с вируса местообитания, храна и др.

Особено опасни за поддържане на вируса в даден регион се оказват труповете на заразени диви свине, които са доказани като основния резервоар за АЧС и поддържане на инфекцията сред дивеча.

Защо АЧС е толкова опасна?

- Срещу АЧС липсва ваксина и лечения. Опитът в Европа до сега показва, че при дивите свине болестта винаги завършва със смърт;
- Разпространението на болестта е изключително бързо и трудно контролируемо;
- Вирусът на АЧС се характеризира с изключителна устойчивост във външната среда на високи и ниски температури, изсушаване и гниене;
- Вирусът на АЧС може да бъде открит във всички тъкани и телесни течности на дивите свине, но с особено високи нива в кръвта. Замърсяване на околната среда с кръв може да се предизвика при първичната обработка на дивеча;

- Вирусът на АЧС се характеризира с особена стабилност във външната среда на високи температури, изсушаване и гниене.

- Вирусът може да запази инфекциозността си в рамките на 150 дни в обезкостено месо и до 1000 дни в замръзнало месо;

Високата смъртност и измененията по вътрешните органи са насочващи за заболяването, но за доказването му задължително е необходимо лабораторно потвърждение.

До момента няма доказано наличие на признаци на АЧС в областта, информира още директорът на ОДБХ – Разград. В момента най-близките огнища са в Румъния – в населени места на 20 км. от границата, затова са изключително важни мерките за биосигурност в свинефермите. ОДБХ е организираща срещи със собствениците на такива ферми в региона, които са общо 10 – 9 от семеен тип и един голям свинекомплекс, в тях се отглеждат общо 50 000 свине. На срещите са издадени предписания за мерките, които трябва да се предприемат за недопускане на заразата в такива обекти. При стриктно спазване на мерките за биосигурност, болестта няма да влезе в тези обекти, но ако се допуснат пропуски в дезинфекционните дейности и се появи заболяване, за контактни се считат животните в обсега от 3 км. и се извършва евтаназия – обясни още д-р Драмалиев.

Той апелира към представителите на ловните и горски стопанства в област Разград да следват указанията на специалистите и да ги информират в случай на съмнение за заболяване при животните. Ловците трябва незабавно да информират официален ветеринарен лекар за всички намерени умрели диви свине, промяна на здравния статус, поведението и/или изменение от нормалния вид на вътрешните органи при първичната обработка на отстреляните диви свине. Ловът на диви свине трябва да се извършва съгласно Утвърдения план за ползване и определените допустими запаси, без да бъде застрашен биологичният вид.

Поради факта, че до момента няма разработена ваксина за превенция на болестта, старата максима, че профилактиката е по-добра от лечението важи в пълна сила за АЧС, добави още д-р Драмалиев. Стратегията за контрол на АЧС в ЕС е базирана на ранно откриване на болестта, прилагане на стриктни мерки за контрол и биологична сигурност в свинефермите и максимално намаляване на популацията диви свине в засегнатите и съседните им региони.

По време на заседанието стана ясно, че Българската агенция по безопасност на храните е изготвила и към настоящия момент изпълнява Програма за надзор и контрол на болестта Африканска чума по свинете в България през 2016 – 2018 г. (подобни програми са изпълнявани и през предишните години), която е част от мерките към Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 – 2018 г.

По повод разпространението на болестта Африканска чума по свинете, в Румъния се предприемат редица превантивни мерки за неразпространение на заразата. Засилен контрол на границата върху личния багаж на пътниците, идващи от страни, в които е установена АЧС за наличие на суровини и храни, съдържащи свинско месо. Продуктите ще бъдат изземвани и унищожавани с цел да не се допусне разпространение на болестта сред българските свинеферми.

Успоредно с това се предприемат и съвместни действия с Изпълнителната агенция по горите за контрол на дивите прасета, които са ключов фактор за разпространение на болестта. По общини вече се провеждат обучения на ловците от ловни дружинки и държавните ловни стопанства за заболяването, мерки за контрол и ликвидиране, биосигурност, действия, които трябва да бъдат предприети при намиране на мъртви диви свине. Популацията на диви свине в нашата област, в сравнение с други области, не е голяма, информира директорът на ТП ДГС – Разград, но трябва да се следи.

На заседанието частните ветеринари поставиха проблем относно дейността им по ваксинацията на животните за различни заболявания. Те получили информация от БАБХ, че за поставените от тях ваксини няма да им бъде заплатено, ако ваксинациите не са въведени в системата до 3 дни след извършването им. Директорът на ОДБХ-Разград д-р Илиян Драмалиев увери, че плащанията на ветеринарите от Област Разград ще бъдат извършени.

Г-н Драганов прикани присъстващите да изразят мнение за мерките, които трябва да се предприемат.

Въпросът е не дали, а кога заболяването ще се появи в България – смятат ветеринарите. Макар, че има забрана за внасяне на свинско месо, това може да се случи именно по този начин – предполагат специалистите.

През територията на Област Разград ежедневно преминават хиляди румънски туристи, които спират по отбивките, за да се хранят и оставят отпадъците от храната си там.

Членовете на Областната епизоотична комисия предложиха да се проведе среща с представители на Агенция „Пътна инфраструктура“, за да организират регулярното почистване на бетонните контейнери по паркингите край основните пътища, а където няма такива съдове за смет – да се поставят.

Необходимо е кметовете на общини и населени места да свикат общинските епизоотични комисии и да обсъдят предприемането на действия, свързани с изпълнението на предписанията на изпълнителния директор на БАБХ, предложи д-р Драмалиев.

В заключение и като резултат от проведените обсъждания по дневния ред, Областната епизоотична комисия взе следните

РЕШЕНИЯ:

Във връзка със Заповеди 11-1225/06.07.2018 г. и 11-1226/06.07.2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ - д-р Дамян Илиев, във връзка с влошената епизоотична обстановка по отношение на болестта Африканска чума по свинете (АЧС) в Република Румъния и опасността от навлизане на болестта на територията на Република България, и заседание на Областната епизоотична комисия на 18.07.2018 г. да се предприемат следните мерки:

1. Кметовете на общините на територията на област Разград да разпоредят свикване на общинските епизоотични комисии и да обсъдят предприемането на действия, свързани с изпълнението на предписанията на изпълнителния директор на БАБХ.
2. Да се засили контрола по придвижването/транспортирането на домашни свине и да се следи транспортираните животни да са придружени със съответните ветеринарномедицински свидетелства за придвижване/транспортиране.
3. Да се проведе среща с представители на Агенция „Пътна инфраструктура“, за да организират регулярното почистване на бетонните контейнери по паркингите край основните пътища, а където няма такива съдове за смет – да се поставят.

След изчерпване на темата за АЧС, д-р Драмалиев представи пред присъстващите и информация за обстановката на територията на община Болярово, във връзка със заболяването чума по дребните преживни животни. Той обясни какво представлява болестта, как се проявява и разпространява и какви мерки следва да бъдат предприети.

Други коментари, препоръки или предложения не бяха направени, поради което дневният ред бе изчерпан, а заседанието – закрито.

Настоящият протокол се състави в 2 еднообразни екземпляра.

КОМИСИЯ

Зам. председател: . . . . .

Е. Драганов

Секретар: . . . . .

Д. Петрова